

Od atomu do regionu – interdyscyplinarne studia nad skarbami z okolic Sanoka

Piotr N. Kotowicz¹, Wojciech Blajer², Marcin Maciejewski³, Karolina Blusiewicz⁴, Tomasz Bochnak⁵, Katarzyna Cywa⁶, Aldona Garbacz-Klempka⁷, Gabriela Glinianowicz⁸, Piotr Jurecki⁹, Piotr Kuroпка¹⁰, Jeannette J. Łucejko¹¹, Aldona Mueller-Bieniek⁶, Kamil Nowak¹², Marcin M. Przybyła¹³, Erika Ribechini¹¹, Katarzyna Skowron¹⁴

1 – Muzeum Historyczne w Sanoku, ul. Zamkowa 2, 38-500 Sanok, p_kotowicz@o2.pl

2 – Instytut Archeologii Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 11, 31-007 Kraków

3 – Instytut Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 4, 20-031 Lublin

4 – Wydział Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

5 – Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego ul. Moniuszki 10, 35-015 Rzeszów

6 – Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, ul. Lubicz 46, 31-512, Kraków

7 – Centrum Badań Nawarstwien Historycznych Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie, ul. Reymonta 23, 30-059 Kraków

8 – Muzeum Historyczne w Sanoku, ul. Zamkowa 2, 38-500 Sanok

9 – badacz niezależny

10 – Katedra Biostruktury i Fizjologii Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, ul. Norwida 31, 50-375 Wrocław

11 – Department of Chemistry and Industrial Chemistry of the University of Pisa, Via Giuseppe Moruzzi, 13, 56124 Pisa PI

12 – Instytut Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ul. Szosa Bydgoska 44/48, 87-100 Toruń

13 – Dolmen Marcin Przybyła, Michał Podsiadło s.c., Plac Serkowskiego 8/3, 30-512 Kraków

14 – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Rynek Główny 35, 31-011 Kraków

Słowa kluczowe: kontekstualizacja skarbów, późna epoka brązu i wczesna epoka żelaza, Karpaty Zachodnie

Ostatnie lata obfitują w nowe odkrycia pradziejowych przedmiotów metalowych, również ich zespołów. Część z nich pochodzi z legalnych poszukiwań, w wielu przypadkach źródło pochodzenia jest problematyczne. Dylematem, przed którym staje wielu archeologów jest pytanie, co zrobić z takimi znaleziskami. Jedną z możliwych odpowiedzi jest: „wycisnąć” z nich tyle informacji naukowych ile z użyciem dostępnych metod możemy. Przykładem takich różnych sytuacji są skarby odkryte w ostatnich latach w okolicach Sanoka i badane dzięki dofinansowaniu MKDNiS.

Prezentowany referat jest podsumowaniem projektu mającego na celu interdyscyplinarne opracowanie pięciu skarbów datowanych na późną epokę brązu i wczesną epokę żelaza. Najstarsze znalezisko należy datować na HaA1, najmłodsze na początki okresu lateńskiego. Stanowią one swoisty profil pokazujący praktyki masowego deponowania przedmiotów metalowych w specyficznej strefie karpackiej, strefie pogranicza i kontaktu.

Artefakty i co ważne ekofakty poddano różnym analizom (analizy typologiczne uzupełnione pomiarami radiowęglowymi, badania archeometalurgiczne, badania śladów na przedmiotach ze stopów miedzi, analizy chromatograficzne fragmentów naczynia glinianego, prospekcja magnetyczna, studia osadnicze, określenia gatunkowe w przypadku źródeł organicznych) pozwalającym na poznanie kontekstu składania przedmiotów.

Badania realizowane są przez Muzeum Historyczne w Sanoku w ramach projektu *Interdyscyplinarne studium skarbów przedmiotów metalowych z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza z okolic Sanoka*. Dofinansowanego przez MKDNiS w programie Ochrona Zabytków Archeologicznych (MKDNiS 05579/21).